

Załącznik Nr 5 do uchwały Nr XXXVI/219/09
Rady Gminy w Wiślicy z dnia 26.11.2009 roku

**PLAN ODNOWY
MIEJSCOWOŚCI
dla wsi
SZCZERBAKÓW**

Gm. Wiślica
Pow. buski
Woj. świętokrzyskie

(Zatwierdzony uchwałą Nr 1/2009 Zebrania Wiejskiego Wsi Szcherbaków
z dnia 16.02.2009 roku)

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI

I. Opis stanu istniejącego i wybranych kierunków rozwoju wsi:

1. Krótka charakterystyka wsi

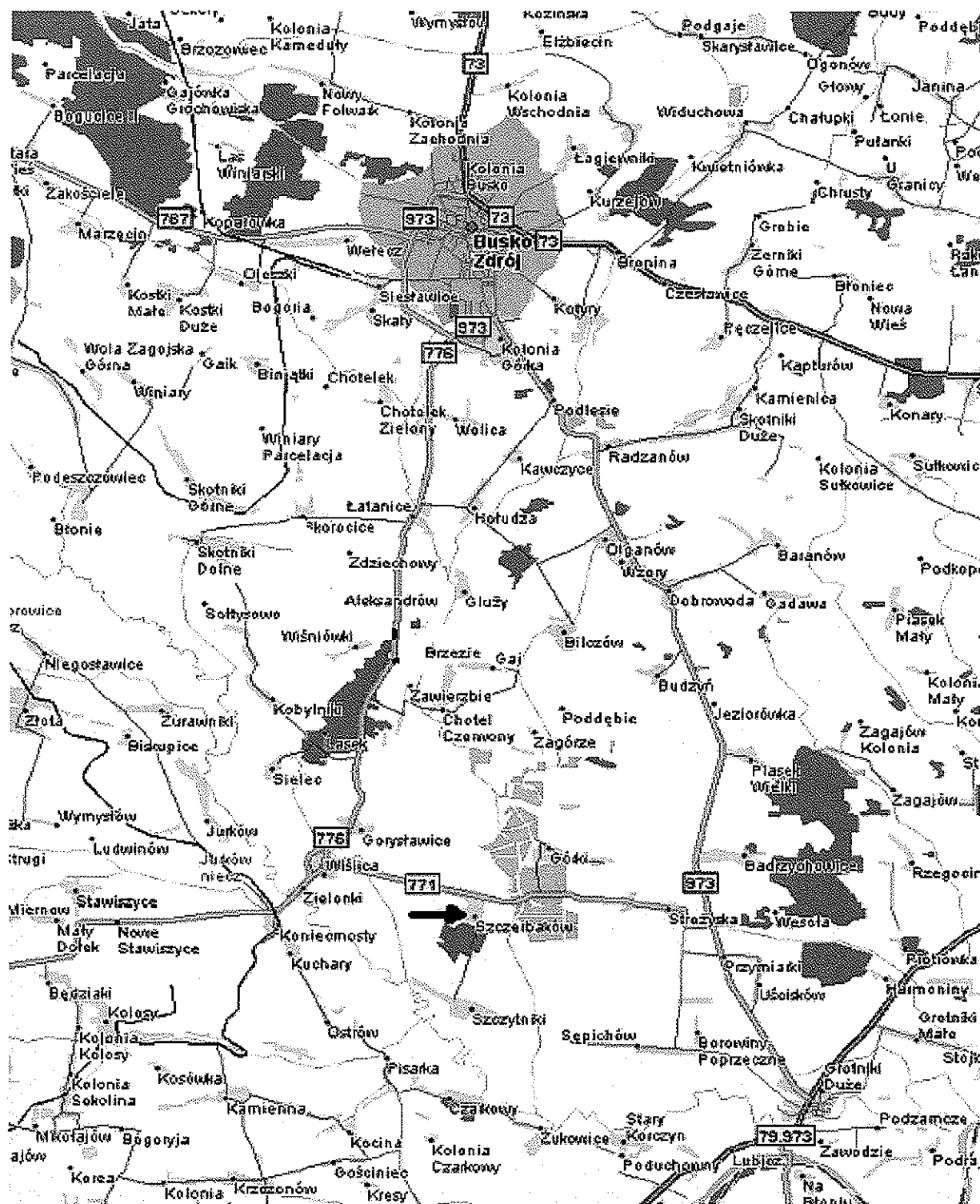
Szczerbaków to wieś należąca do gminy Wiślica, licząca 309 mieszkańców¹, sołectwo obejmuje obszar o powierzchni 461,92 ha, i liczy 105 domostwa. Wieś typowo rolnicza, położona w południowej części województwa świętokrzyskiego w powiecie buskim. Oddalona około 3 km od Wiślicy, 19 km od Buska Zdroju, 68 km od Kielc oraz 80 km od Krakowa. Wieś o szczególnych walorach przyrodniczych krajobrazowych. To bez wątpienia jeden z najpiękniejszych cennych przyrodniczo terenów Ponidzia (należy do Europejskiej sieci Natura 2000).

Głównym źródłem dochodu miejscowej ludności jest praca w indywidualnych gospodarstwach rolnych oraz w przemyśle. Głównym problemem mieszkańców wsi jest migracja młodzieży w poszukiwaniu pracy.

Zabudowa wsi Szczerbaków skupia się po części wzdłuż drogi wojewódzkiej Nr771 oraz drogi powiatowej Nr 0134T, jest to zabudowa jednorodzinna, przeważnie parterowa o jednolitej linii zabudowy.

¹ Dane z Ewidencji Ludności – urząd Gminy w Wiślicy

MAPA LOKALIZACYJNA WSI SZCZERBAKÓW

2. Inwentaryzacja istniejących zasobów służąca odnowie wsi Szczerbaków (ujęcie stanu rzeczywistego).

- Nadnidziański Park Krajobrazowy

Nadnidziański Park Krajobrazowy położony jest w obrębie Niecki Nidziańskiej. Obejmuje środkowy i dolny fragment Doliny Nidy, Nieckę Solecką i północno - zachodnią część Garbu Pińczowskiego. Park ten utworzono dla zachowania i ochrony walorów przyrodniczych związanych między innymi z powierzchniowym występowaniem serii gipsowej, tworzącej unikatowy zespół zjawisk i form krasu gipsowego. Charakterystycznym elementem krajobrazu parku jest dolina rzeki Nidy - z licznymi meandrami i starorzeczami, stanowiąca ważny korytarz ekologiczny oraz ostoję ptactwa wodno - błotnego. Teren parku charakteryzuje się dużym zróżnicowaniem siedlisk - począwszy od skrajnie suchych, aż po bagienne i wodne. Dobrze nasłonecznione zbocza gipsowych i wapiennych wzgórz zajmuje jedno z największych w kraju stanowisk roślinności kserotermicznej, której towarzyszy specyficzna entomofauna. Cennymi gatunkami flory mającymi tutaj jedyne lub jedno z niewielu stanowisk w Polsce są m.in. dyptam jesionolistny, szyplin jedwabisty, sierpik różnolistny, dziewięsił popłocholistny, gęsiówka uszkowata, sesleria błotna, groszek szerokolistny, rezedka mała, przetacznik zwodny i wczesny, stulisz miotłowy, ostnice: Jana i włosowata, len włochaty. W dolinie Nidy występują zbiorowiska roślinności wodnej, szuwarowej i torfowiskowej z takimi gatunkami jak: grażel żółty, grzybień biały, osoka aloesowata, bobrek trójlistkowy, kruszczyk błotny, storczyk kukawka, szerokolistny i krwisty, turzyca Davalla. Najbardziej charakterystycznym elementem przyrodniczym jest dolina rzeki Nidy, obejmująca szeroką, płaską i miejscami zabagnioną powierzchnię o szerokości około 2 km. W dnie doliny występują fragmenty starorzeczy oraz wznoszące się ponad jej dno pagóry gipsowe. Dnem doliny leniwie toczy swe wody rzeka Nida, tworząc niezwykle malownicze meandry, zwłaszcza w okolicach Jurkowa, Szczytnik i Ostrowa. Klimat jest typowy dla Doliny Nidy więc ciepły umiarkowany. Drobną faunę tworzą ciepłolubne owady i pajęczaki między innymi: piewiki cykady, motyle modrażki gniade, czy pазie królowej, modliszka zwyczajna, cykada podolska.

- Dziedzictwo kulturowe wsi Szczerbaków.

Wieś Szczerbaków jest typową świętokrzyską wsią o głęboko zakorzenionych tradycjach i obrzędach kulturowych szczególnie związanych z pracami polowymi. Podczas sadzenia ziemniaków gospodarz przewracał kobietę na polu na znak urodzaju żeby płody zebrane z owego pola były tak duże jak ta kobieta. Wiosną zobaczenie młodych kaczek lub gąsiąt oznaczało słabość w zdrowiu na cały rok, natomiast zobaczenie żrebaka oznaczało mieć siłę i zdrowie. Jesienią nie obsiewa się pól, kiedy na niebie są dwa światła (słońce i księżyc).

- Obiekty i tereny na terenie wsi Szczerbaków.

W miejscowości znajduje się budynek byłej szkoły podstawowej, który jest wystarczająco duży i umożliwia wydzielenie jego części na potrzeby planowanej do utworzenia świetlicy wiejskiej oraz miejscowej jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej. Powstała świetlica, własności gminy wykorzystywana będzie jako miejsce spotkań miejscowej młodzieży i osób dorosłych, sama świetlica i teren wokół niej nie jest optymalnie zagospodarowany i wymaga dużych nakładów finansowych. Świetlica będzie znajdować się w centralnym punkcie wsi, z przeznaczeniem na spotkania lokalnej społeczności. Jest to miejsce gdzie organizowane będą imprezy Koła Gospodyń Wiejskich (dożynki, święto ludowe, sylwester, noc świętojańska i inne), zabawy wiejskie oraz animowanie życia kulturalnego, sportowego.

- Infrastruktura społeczna wsi Szczerbaków.

Strefa społeczna miejscowości nie jest dostatecznie rozwinięta na co nie ma wpływu aktywność społeczna mieszkańców, którzy wykazują się kreatywnością i zaradnością przy każdej organizowanej imprezie kulturalnej (np. gminne dożynki). Społeczność wsi Szczerbaków uczestniczy czynnie w życiu kulturalnym gminy, wspólnie kreując wizerunek własnej miejscowości.

- Infrastruktura techniczna wsi Szczerbaków

Miejscowość Szczerbaków w całości jest zelektryfikowana, przy wykorzystaniu ogólnodostępnej sieci elektrycznej przesyłającej energię elektryczną do indywidualnych gospodarstw domowych. Każde domostwo posiada własne ogrzewanie przeważnie tradycyjne węglowe. Woda pitna dostarczana jest do sołectwa poprzez wodociąg będący własnością Zakładu Gospodarki Komunalnej w Wiślicy, z gminnego ujęcia wody w Jurkowie. Każde gospodarstwo domowe posiada bezodpływowy zbiornik na ścieki, a odpady stałe gromadzone są w pojemnikach opróżnianych przez firmę zajmującą się ich składowaniem i utylizacją. Sołectwo nie posiada sieci gazociągowej zasilającej gospodarstwa, w związku z czym korzystają one z butli gazowych.

- Gospodarka i rolnictwo

Rolnictwo stanowi główne źródło utrzymania miejscowej ludności, charakteryzuje go dość duże rozdrobnienie i produkcja roślinno-zwierzęca. Najliczniejszą grupę zawodową stanowią rolnicy, zajmujący się głównie uprawą roślin zbożowych, okopowych oraz warzyw (ogórki, czosnek, cebula). Rolnicy zajmują się także hodowlą bydła i trzody chlewnej na cele zarobkowe (chów bydła mlecznego i rzeźnego, trzoda chlewna). Duża część gospodarstw wykonuje różnego rodzaju wianki i warkocze z czosnku, cebuli uprawianych we własnym gospodarstwie przyozdabiane barwionymi suszonymi kwiatkami i roślinkami łąkowymi. Pozostała część mieszkańców jest zatrudniona poza sołectwem w różnych branżach (budowlanej, handlowej, usługowej), część mieszkańców wyjeżdża sezonowo do pracy za granicę, do pracy przy zbirach owoców, warzyw, w gospodarstwach rolnych, w sektorze budowniczym. Na terenie sołectwa nie ma żadnego zakładu produkcyjnego bądź warsztatu rzemieślniczego, co jest przyczyną poszukiwania pracy poza nim lub szukania innych źródeł utrzymania.

- **Kapitał społeczny i ludzki we wsi Szczerbaków**

Zasoby wsi Szczerbaków to również mieszkańcy, stanowiący główny podmiot wszelkich zamierzeń planowanych obszarowo działań strategicznych przewidzianych do realizacji. To właśnie działalność kulturalna, społeczna, publiczna, gospodarcza, rolnicza, zarobkowa mieszkańców, ich umiejętności jak i status społeczny będą stanowiły główną siłę napędową pozytywnych zmian sołectwa Szczerbaków. Przejawia się to w czynnym uczestnictwie społeczności wsi Szczerbaków w życiu kulturalnym gminy. Wieś pokazuje się z najlepszej strony biorąc udział w gminnych dożynkach corocznie organizowanych prezentując na nich wieńce dożynkowe, obfite plody rolne, smaczne tradycyjne potrawy, wystawiane zawsze w sposób tradycyjny i swojski, co sprzyja kreowaniu wsi z tradycjami, otwartej dla ludzi z zewnątrz, zachowującej swój pierwotny charakter. Kreatywność ludzi zaangażowanych społecznie, ich upór i konsekwencje w dążeniu do określonego celu jest gwarantem prężnego rozwoju wsi pod kątem kulturalnym, infrastrukturalnym i społecznym. Poszczególni członkowie społeczności wsi Szczerbaków są zawsze chętni do współpracy, sprawni w podejmowanych działaniach, potrafią działać w współpracy ze społecznościami innych miejscowości, samorządem i innymi jednostkami.

3. Ocena mocnych i słabych stron wsi

Na podstawie analizy zasobów, opracowano korzystne i niekorzystne cechy wewnętrzne sołectwa, jak i potencjalne szanse i zagrożenia występujące w otoczeniu, które mogą mieć wpływ na przyszłość sołectwa i mieszkańców.

MOCNE STRONY

- Najważniejszymi atutem wsi jest czyste i nieskażone środowisko naturalne, jej mieszkańcy oraz jej położenie, walory krajobrazowe, turystyczne, przyrodnicze
- Położenie w bliskiej odległości od Buska Zdroju miejscowości uzdrowiskowej.
- infrastruktura :
 - o telefony

- wodociąg
- drogi (bliskość drogowych węzłów komunikacyjnych)
- wieś ekologiczna – zdrowa żywność
- turyści
- zaangażowanie mieszkańców
- bezpieczeństwo
- świetlicą wiejską
- zbiornik wodny
- place z przeznaczeniem pod zagospodarowanie (boisko, plac zabaw, miejsce spotkań, parking)
- tradycja (noc świętojańska, majówki)
- możliwość pozyskania środków unijnych
- korzystne warunki naturalne i dobrze rozwinięte rolnictwo
- dostępna siła robocza
- niskie podatki

SŁABE STRONY

Słabo rozwinięta infrastruktura techniczna i społeczna wsi stanowi barierę w rozwoju obszarów wiejskich i rozwoju pozarolniczych działalności gospodarczych. Nieodpowiedni stopień rozwoju infrastruktury wiejskiej nie tylko obniża standard życia i gospodarowania mieszkańców wsi, lecz także decyduje o słabej atrakcyjności obszarów wiejskich dla inwestorów. Bariery kapitałowe oraz ograniczone możliwości finansowe samorządu nie pozwalają na odpowiednie zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców wsi oraz zachowania dziedzictwa kulturowego do słabych stron miejscowości Szczerbaków należą:

- estetyka wsi
- brak wolnych środków na inwestycję
- brak kanalizacji
- ubożenie mieszkańców
- migracja
- słaba promocja
- brak małej gastronomii, baza lokalowa i noclegowa

- zły stan dróg
- brak gospodarstw agroturystycznych
- brak parkingów
- zły stan budynków dla spotkań wiejskich
- brak miejsca do rekreacji i sportu
- niedostateczna infrastruktura wsi z punktu widzenia gospodarki i zatrudnienia
- brak zakładów przetwórstwa rolno-spożywczego
- ograniczone możliwości zbytu produktów rolnych
- niskie wykorzystanie walorów przyrodniczych.

SZANSE

- wzrost zamożności społeczeństwa
- dostęp do funduszy unijnych
- wzrost atrakcyjności społecznej i kulturalnej
- zainteresowanie interesantów z poza gminy
- zmiana przeznaczenia części nie użytkowanych terenów rolniczych na cele nierolnicze
- moda na zdrowy styl życia
- przestrzeganie zasad Zrównoważonego Rozwój.

ZAGROŻENIA

- duże bezrobocie
- migracja ludzi wykształconych
- patologie społeczne
- ubożenie społeczności lokalnej
- brak perspektyw dla młodzieży
- niska świadomość ekologiczna

4. Wizja rozwoju wsi

„Wieś Szcherbaków wsią z tradycjami, atrakcyjną dla inwestorów i turystów z zewnątrz, dbającą o mieszkańców, organizującą ich życie społeczno - kulturalne”

Podjęcie tego działania *odnowa i rozwój wsi* służyć będzie mobilizacji lokalnej społeczności i pobudzi aktywność do podejmowania wspólnych przedsięwzięć na rzecz poprawy warunków i jakości życia w miejscowości. W ramach tego działania realizowane będą inwestycje z zakresu modernizacji i wyposażenia obiektów pełniących funkcję kulturalne, rekreacyjne i sportowe, modernizacje przestrzeni publicznej we wsi (plac, parkingi, rynki). Projekt ma na celu również przyczynienie się do rozwoju infrastruktury związanej z rozwojem funkcji turystycznych wsi oraz działań związanych z promocją regionu.

5. Opis planowanych zadań inwestycyjnych i przedsięwzięć aktywizujących społeczność wsi Szcherbaków

Plan Rozwoju Sołectwa zawiera układ wyznaczonych przez społeczność priorytetów rozwojowych, celów oraz konkretnych projektów ustalonych zgodnie z wizją rozwoju sołectwa Szcherbaków.

Priorytet I. Poprawa infrastruktury.

Cel 1. Poprawa infrastruktury technicznej

Projekty:

1. Poprawa stanu sieci dróg sołectwa.

2. Pobocza.
3. Chodniki.
4. Parkingi.
5. Udrożnienie i oczyszczenie rowów melioracyjnych.
6. Wymiana oświetlenia ulicznego.
7. Remont i budowa nowych przystanków komunikacyjnych.

Cel 2. Poprawa infrastruktury społecznej.

Projekty:

1. Powstanie miejsca spotkań kulturalnych i spędzania czasu wolnego mieszkańców sołectwa (świetlica wiejska).

Cel 3. Poprawa infrastruktury turystyczno – rekreacyjno - sportowej.

Projekty:

1. Budowa boiska do piłki siatkowej .
2. Budowa boiska trawiastego.
3. Budowa kortu tenisowego.
4. Budowa placu zabaw.

Priorytet II. Poprawa sytuacji społecznej mieszkańców i zmniejszenie bezrobocia

Cel 1. Poprawa środowiska społecznego

Projekty:

1. Demokratyzacja życia społeczności wsi.
2. Organizacja cyklicznych spotkań kulturalno – rekreacyjno - sportowych.
3. Zawiązywanie się nowych kółek zainteresowań.
4. Utworzenie organizacji pozarządowych

Cel 2. Tworzenie nowych miejsc pracy

Projekty:

1. Samozatrudnienie mieszkańców.
2. Wspólne warsztaty chałupnicze.
3. Rozwój Agroturystyki.

Cel 3. Aktywizacja bezrobotnych.

Projekty:

1. Organizacja szkoleń.
2. Informatyzacja gospodarstw domowych.
3. Pomoc w przekwalifikowaniu gospodarstw.

Priorytet III. Poprawa stanu środowiska i estetyki miejscowości.

Cel 1. Poprawa środowiska przyrodniczego.

Projekty:

1. Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków.
2. Likwidacja eternitowych pokryć dachowych.
3. Zwiększenie ilości pojemników na śmieci.
4. Ocieplenie budynków.

Cel 2. Poprawa estetyki wsi.

Projekty:

1. Zwiększenie ilości elementów małej architektury, skwerów zieleni.
2. Odnowienie odrodzeń.
3. Pielęgnacja istniejących trawników, żywopłotów.
4. Odnowienie elewacji budynków.
5. Budowa oczek wodnych.

Pierwszym na liście zadań do realizacji w latach 2007-2015 jest projekt łączony realizowany wspólnie z mieszkańcami innych wsi gminy Wiślica pt. **„Urządzenie miejsc rekreacji społecznej w miejscowościach Szczytniki, Szczerbaków, Ostrów, Kuchary, Koniecmosty, Wawrowie, Górki, Gorystawice”**.

OPIS PROJEKTU REALIZACYJNEGO:

Nazwa projektu	Opis	Uzasadnienie	Koszt w tys. zł	Termin	Źródło finansowania
<p>„Urządzenie miejsc rekreacji społecznej w miejscowościach Szczytniki, Szczerbaków, Ostrów, Kuchary, Konicmosty, Wawrowie, Górki, Goryslawice”.</p> <p>Polegający na termomodernizacji budynków, wymiany pokrycia dachowego, remontu pomieszczeń, wyposażenie.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zagospodarowanie części budynku szkoły na potrzeby świetlicy wiejskiej, - boisko do mini piłki nożnej, - plac zabaw dla dzieci, - wjazd oraz plac postojowy dla samochodów, - tereny zielone, - chodniki, 	<p>Projekt ma na celu zagospodarowanie terenu wokół nowopowstałej świetlicy w budynku byłej szkoły podstawowej. Powstanie świetlicy i zagospodarowanie w/w terenu spowoduje podniesienie estetyki miejscowości co wpłynie na podniesienie poziomu czystości terenu i dbałość o nią ze strony użytkowników. Wyraźnie przyczyni się do rozwoju społecznego, kulturalnego, sportowego miejscowości, pobudzeniu aktywności społecznej kulturalnej i sportowej wśród mieszkańców.</p>	720 000,00	2009-2010	Fundusze unijne przy udziale budżetu gminy.
<p>Poprawa stanu dróg na terenie sołectwa, chodniki, pobocza, rowy melioracyjne, przystanki autobusowe</p>	<ul style="list-style-type: none"> - remonty dróg sołectwa - wykonanie chodników wzdłuż dróg prowadzących przez wieś - utwardzenie poboczy, udrożnienie i wycieszczenie rowów melioracyjnych - usytuowanie nowych i remont istniejących przestanków komunikacyjnych 	<p>Projekt ma na celu poprawę funkcjonowania połączeń drogowych, udrożnienia przydrożnych rowów wraz z innymi urządzeniami drogowymi. Realizacja poprawi wizerunek wsi, jej funkcjonalność i dostępność.</p>	200 000,00	2008-2013	Fundusze unijne przy udziale budżetu gminy.
<p>Poprawa stanu środowiska i estetyki miejscowości.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Likwidacja eternitowych pokryć dachowych. - Zwiększenie ilości pojemników na śmieci. - Ocieplenie budynków - Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków. - Zwiększenie ilości elementów małej architektury, skwerów zieleni. - Odnowienie odrodzeń. - Pielęgnacja istniejących trawników, żywopłotów. - Odnowienie elewacji budynków. - Budowa oczek wodnych. 	<p>Projekt ma na celu budowy dbałość o środowisko naturalne na terenie sołectwa, uczulenie społeczności na aspekt estetyki własnego domostwa.</p>	500 000,00	2008-2013	Fundusze unijne przy udziale budżetu gminy. Środki własne mieszkańców.
<p>Poprawa sytuacji społecznej mieszkańców i zmniejszenie bezrobocia</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Demokratyzacja życia społeczności wsi. - Organizacja cyklicznych spotkań kulturalno – rekreacyjno - sportowych. - Zawiązywanie się nowych kółek zainteresowań. - Utworzenie organizacji pozarządowych - Organizacja szkoleń. - Informatyzacja gospodarstw domowych. - Pomoc w przekwalifikowaniu gospodarstw. 	<p>Projekt ma na celu pobudzenia działalności społecznej do stymulowania życia kulturalnego wsi, zwiększenie aktywności mieszkańców i działania na rzecz dalszego rozwoju wsi.</p>	70 000,00	2008-2013	Fundusze unijne przy udziale budżetu gminy. Środki własne mieszkańców. Budżet powstałych stowarzyszeń. Środki sponsorów.